

Asia: VN/2245/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §n muuttamisesta

Vastaajan rooli ja toimiala. Valitse parhaiten kuvaava

1. Tekijä tai esittävä taiteilija (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

2. Sisältöteollisuus (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

Kustantaja

3. Välittäjät (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

4. Työntekijä- tai työnantajaliitto

-

5. Kulttuuriperintöorganisaatio (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

6. Opetus- ja tutkimusalan organisaatio

-

7. Julkinen sektori

-

8. Kansalainen, kuluttaja tai muu loppukäyttäjä (ml. näitä edustavat yhdistykset ja organisaatiot) tai muu yhteisö

-

Yleistä. Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa

Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa. Jättäkää tällöin vastaamatta tätä seuraaviin kysymyksiin.

-

1. Kysymyksiä esityksestä kokonaisuudessaan

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Esitysluonnos vaarantaa huolestuttavalla tavalla laadukkaiden ammattimaisesti tuotettujen oppimateriaalien tuotannon. Luonnos ehdottaa opetuspoikkeuksen säätämistä erittäin laajassa merkityksessä ja nykyisen sopimuslissensijärjestelmän purkamista. DSM-direktiivi tai digitaalinen aika eivät näin radikaalia muutosta edellytä tai ehdota. Ehdotetulla TekL 14 §:llä on hyvin laaja yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Luonnos on omiaan ajan myötä heikentämään opettajien käytössä olevien opetusaineistojen laatua. Pahimmillaan luonnos siirtää opetusaineistojen laatimistaakkaa opettajille ja kouluille. Kaikki tämä olisi pois opetustyöstä. Opetusta koskevat ehdotukset on tehty huolestuttavan kevyillä perusteilla. Erityisesti tältä osin esitysluonnos on jyrkkä poikkeama pohjoismaisesta tekijänoikeuden kehittämisen yhteisestä traditiosta. Esimerkiksi Ruotsin tuore hallituksen esitysluonnos on opetuskäytön osalta luonteeltaan digitaalisen ajan säilyttävä, vallitsevan tradition ja DSM-direktiivin edellyttämien muutosten onnistunut yhdistelmä. Myös digitaalisen ajan tulee perustua sopimuslissensin käyttöön. Luonnos lopettaisi nykyisen, pitkän ajan kuluessa lissensinsaaajien ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kehitetyn tutkimusten ja sopimusten tasapainoisen perinteen. Nykyisen, toimivan käytännön puitteissa osapuolet ovat voineet muuttaa joustavasti lupakäytäntöjä tarpeiden muuttuessa. Hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarviot ovat olemattomia tai hyvin suppeita. Esimerkiksi opetuskäyttöön liittyen taloudellisten vaikutusarvioiden eivät käy läpi vaikutuksia yleiseen kirjallisuuteen, sen tekijöihin tai kustantajiin.]

Esityksessä pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden, sisältöteollisuuden ja muiden kaupallisten toimijoiden sekä yhteiskunnan (ml. kulttuuriperintölaitosten, oppilaitosten ja kansalaisten ja loppukäyttäjien) etujen välillä. Onko esitys kokonaisuudessaan tältä osin oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Oikeudenmukainen tasapaino jää saavuttamatta etenkin 14 §:ssä ehdotetussa pakkolissensissä säännöksessä sekä 38 §:ssä ehdotetussa rinnakkaistallentamista koskevassa säännöksessä. Opetuskäytön pakkolissenssi merkitsee suhteettoman suurta heikennystä oikeudenhaltijan asemaan verrattuna rajoituksella käyttäjille tarjottaviin etuihin. Rinnakkaistallentamissäädöksellä turvataan puolestaan tutkimusrahoittajan etua tutkijoiden sekä kustantajien oikeusasemaa merkittävästi ja tarpeettomasti loukaten. Se asettuu selvästi tutkijoita työllistävien laitosten työnantajien puolelle, joilla jo nyt on selvästi vahvemmat neuvotteluasemat.]

Puuttuuko esityksestä kokonaan jotain sellaista, mistä olisi tarpeen säätää tässä yhteydessä? Mikä?

-

2. Kysymyksiä tekstin- ja tiedonlouhinnasta (TekL 13 b §, DSM-direktiivin 3 ja 4 artikla)

Tekijänoikeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b § kappaleen valmistamisesta tiedonlouhintaa varten. Pykälällä pannaan täytäntöön DSM-direktiivin 3 artikla (tiedonlouhinta tieteelliseen tarkoitukseen) ja 4 artikla (tiedonlouhinta yleiseen tarkoitukseen). Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 5 esitetään väite, jonka mukaan kustantajat olisivat estäneet tieteellisten artikkelitietokantojensa tiedonlouhinnan ja tutkimusorganisaatioiden ja tieteellisten kustantajien välit olisivat tulehtuneet tästä syystä. Emme tunnista tätä perustelematonta väitettä ainakaan kotimaisten kustantajien osalta. Tärkeää oikeudenhaltijaryhmää koskeva sopimaton yleisty tulisi jatkovalmistelussa poistaa lopullisesta hallituksen esityksestä.

3. Kysymyksiä teosten käytöstä opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Suhde direktiiviin

Direktiivillä on tarkoitus mahdollistaa opetuksen havainnollistaminen (illustration for teaching)

Lainaus HE:n perusteluista: ”Direktiivin 21 johdantokappaleen mukaan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla teoksia tulisi voida käyttää opetuksen havainnollistamiseksi, tukemiseksi, rikastuttamiseksi tai täydentämiseksi”

Esitysluonnos menee selkeäsi DSM artikla 5 sanamuodon ” yksinomaan opetuksen havainnollistamiseen” yli. Se menee paljon pitemmälle antaen mahdollisuuden valmistaa käytön edellyttämät kappaleet. Tällöin ei ole enää kysymys kuvan heijastamisesta projektorilla seinälle vaan kokonaisen kirjan, lehden tai elokuvan kopioimisesta. Kyseessä on siis täysin direktiivin täytäntöönpanosta irrallinen esitys muuttaa tekijänoikeuslakia. Tehty esitys vaikuttaa oikeudenhaltijoiden asemaan direktiiviä selvästi voimakkaammin, rikkoo tekijänoikeusjärjestelmän sekä hajottaa toimivat tekijänoikeuksiin perustuvat markkinat. Erityisen haitallinen esitetty pykälä on oppimateriaalimarkkinoille.

Koulutusmarkkinoille tarkoitetuista teoksista saa tehdä kappaleen vain ”tilapäisesti ja tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa”. Tämä on lähempänä direktiiviä mutta mitä tilapäisyydellä tarkoitetaan, on puutteellisesti kerrottu (ks. jäljempänä)

Pykäläehdotuksen ongelmat

Teosten vapaa tai tilapäinen käyttö opetuksessa ja tutkimuksessa

A) Kaikki muut paitsi koulutusmarkkinoille tarkoitetut teokset

Varsin pulmallisia käsitteitä ovat suunnitelman mukaisesti toteutettava opetus ja tiede. Voidaan ajatella, että opetuksessa se tarkoittaa opetushallituksen vahvistamaa opetussuunnitelmaa tai esimerkiksi korkeakoulujen julkaisemaa opintojaksojen kokonaisuutta. Korkeakouluissa ja ammattioppilaitoksissa erityisesti soveltavien opintojen osalta on hyvin vaikea määrittää, milloin kuljetaan näiden opintojen sisällä, milloin on kyse muusta käytöstä. Vielä vaikeampaa määrittely on tieteen osalta. Mitä on vapaan tieteen kontekstissa suunnitelman mukainen tiede? Miten raja vedetään? Käytännössä se tarkoittaa, että tieteen nimissä voidaan loukata oikeudenhaltijoiden oikeuksia kenenkään voimatta siihen puuttua.

Valtio tulisi jatkossa yksipuolisesti määrittelemään pakkolisenssistä saatavan korvauksen. Nykyinen sopimuslissensijärjestelmään kuulunut neuvottelu maksettavasta korvauksesta ja luovutettavien lissensien ulottuvuuksista poistuisi. Tämä johtaa väistämättä oikeudenhaltijoille tulevien korvausten laskuun. Korvaus olisi täysin riippuvainen valtion budjetista sekä kulloisenkin hallituksen linjasta, mikä on omiaan aiheuttamaan epävarmuutta oikeudenhaltijoiden tulonmuodostukseen. Ehdotettu pakkolisenssi poistaisi korvausten ennakoitavuuden.

Pitemmällä aikavälillä tekijänoikeuksien kunnioitus yhteiskunnassa tulisi ehdotetun pykälämuotoilun myötä laskemaan. Jos koko koulu- ja opiskeluaikana tekijänoikeuksiin ei tarvitse kiinnittää mitään huomiota, on vaikea nähdä kansalaisten ymmärtävän niiden merkitystä myöhemminkään. Se on erityisen haitallista suomalaiselle osaamisyhteiskunnalle, jossa yhä kasvava osuus kansantalouden tuotoksista on immateriaalisia.

B) Koulutusmarkkinoille tarkoitetut teokset

Perusteluissa tuodaan esiin pyrkimys olla vaikuttamatta markkinoihin, mutta tätä tavoitetta ei ehdotetulla pykälämuotoilulla tulla saavuttamaan. Siihen ovat syynä ”tilapäisen käytön” liian väljä määrittely sekä kaiken muun aineiston täysin vapaa käyttö opetuksessa.

Opetuskäyttöä koskevan pykälän perustelut jättävät epäselväksi, mitä tarkoitetaan tilapäisellä käytöllä ja tarkoituksen edellyttämällä laajuudella. Aivan viimeistään koronan aiheuttaman poikkeustilan myötä oppimateriaalikustantajien lissenssit ovat mahdollistaneet etäopiskelun kaikilla nykyaikaisilla tavoilla. Kustantaja ei pysy markkinoilla ilman etäkäytön mahdollistamista. Ei ole siten nähtävissä käytännön tarvetta säätää tilapäisen käytön mahdollistamisesta ja on vaikea nähdä mihin viitataan, kun perusteluissa sanotaan, että koulutusmarkkinoille suunnattujen aineistojen poissulkeminen olisi täysin suhteetonta. Päinvastoin niiden sisällyttäminen poikkeuksen piiriin on vallitsevien olosuhteiden valossa täysin suhteetonta.

Hallituksen esitysluonnoksen perusteluiden esimerkki tehtävien valmistuksesta oppilaita varten tekijänoikeusvapaasti tuhoaa aivan suoraan tehtävä- ja harjoituskirjamarkkinat (sähköiset ja digitaaliset) jos kotitehtäviä varten voidaan ottaa mistä tahansa teoksesta harjoitus ja antaa se oppilaitten tehtäväksi ja tämä täyttää tilapäisyyden vaatimuksen. Mikäli tehtävään voidaan saman tilapäisyyden hengessä liittää oheisaineistoa mistä tahansa koulutusmarkkinoille tarkoitettusta sisältötuotteesta, tuhoaa se sitä kautta myös lopun markkinasta.

Mikäli tilapäisyydellä on tarkoitettu, niin kuin toivomme, puhtaasti teknisluontoisia kopioita, joita opettaja tekee materiaalista, jonka lisenssi on hankittu, niin tämä tulee selkeästi tuoda esiin perusteluissa. Mutta kuten edellä todettu, käytännön elämässä tämä tarve on oppimateriaalikustantajien lisensseissä lähtökohtaisesti huomioitu.

Mikäli kaikki muu aineisto kuin koulutusmarkkinoille suunnattu on täysin vapaata, on budjettipaineissa olevien opetuksen järjestäjillä kuten kunnilla kiusaus ryhtyä käyttämään sitä opetuksessa ja jättää oppimateriaalit ostamatta. Vaikka ammattilaisten tekemä tietokirja, sanomalehti, aikakauslehti tai elokuva-aineisto onkin sinällään laadukasta, ei sitä ole tehty pedagogisia näkökulmia tai vastaanottajien ikää huomioiden, kuten varta vasten laadittu oppimateriaali. Paitsi, että tällaisista aineistoista kootut oppimateriaalipankit romuttaisivat oppimateriaalimarkkinat, niin ne myös heikentäisivät oppimistuloksia. Erityisen vaikeaa säläaineistolla opiskelu on oppimisvaikeuksissa oleville, ja tämä eriarvoistaisi heitä vielä enemmän. Heidän mahdollisuuksiaan selviytyä heikentäisi edelleen, että opettajien aika menisi aineistojen keräilyyn ja tilanteeseen soveltamiseen eikä yksilölliseen opettamiseen.

Erityisesti korkeakouluissa käytetään paljon tieto- ja tiedekirjoja, joita ei ole tehty ainoastaan koulutusmarkkinoille, mutta joille tuo markkina on kuitenkin välttämätön. Erityisesti korkeakouluissa on sen määrittely, milloin kirja on laadittu koulutusmarkkinoille, varsin vaikeaa.

Sopimuslisenssijärjestelmässä teosten kopioinnista on sovittu eikä rajanveto ollut relevanttia. Hallituksen esitysluonnoksen mukaisessa oikeustilanteessa oikeudelliset konfliktit näyttävät väistämättömiltä.

Sopimusehtojen monimutkaisuus opettajille

Hallituksen esityksen perusteluissa kerrotaan, että opettajat ovat ongelmissa oppimateriaalien sopimuslisenssien, hankintaehtojen ja käyttöehtojen kanssa. Annettu mielikuva vähättelee korkeakoulutettujen opettajiemme kykyjä ja liioittelee ongelman merkittävyyttä sekä poikkeuksellisuutta.

Monimutkainen yhteiskunta on kaikilla elämänalueilla täynnä erilaisia ehtoja, kuten palvelusopimuksia, sähkösopimuksia, lainaehtoja jne. Ne ovat välttämätöntä käytännössä taustalle jäävää juridiikkaa. Korkeasti koulutetut opettajat ovat olleet täysin kykeneviä toimimaan tässä maailmassa myös oppilaitoksissa. Oikeuskäytäntö ei myöskään tunne aiheeseen liittyviä tapauksia oikeudenhaltijoiden ja opetushenkilökunnan kanssa. Tällä hetkellä opettajien kanssa vallitsee

lisenssien ja sopimuslisenssien myötä asiakassuhde, joka on omiaan estämään konflikteja ja etsimään yhdessä ratkaisua. Pakkolisenssitilanteessa näin ei ole.

On täysin kohtuutonta, että yhdelle ammattikunnalle luotavan täysin poikkeuksellisen ”mukavuustilan”, jossa jossain harvinaisessa tilanteessa ei tarvitsisi tarkistaa lisenssin tai sopimuslisenssin ehtoja uhrattaisiin huomattavasti suuremman joukon oikeudet omaisuuteensa.

Säädöksen voimaansaattaminen ei myöskään poistaisi tulkintatilanteita opettajilta, vaan siirtäisi rajat toisaalle: milloin opetus on kaupallista, milloin koulutusmarkkinoille tarkoitettu teos, mikä on rajattu ryhmä, milloin tehdään suunnitelman mukaista tiedettä, milloin käsillä hallinnollinen käyttö ja milloin opetus. Rajoitussäännös on aina tulkinnallinen.

Direktiivin ja sopimuslisenssin suhde

Hallituksen esityksen perusteluissa annetaan ymmärtää, että sopimuslisenssillä ei voida ratkaista direktiivin vaatimuksia ja että tästä syystä pakkolisenssi on välttämätön. Näin ei käytännössä ole.

Sopimuslisenssillä voidaan käytännössä kattaa kaikki direktiivin tarpeet paitsi tiettyjen audiovisuaalisten aineistojen käytön opetuksessa osalta kuten Youtube-videot. Olisikin toteutettava direktiivin licences first -henkeä ja käyttää pakkolisenssiä vain niissä poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa muut lisenssimallit eivät käyttöä mahdollista. Näin on ehdotettu tehtävän Ruotsin hallituksen esityksessä DSM-direktiivin implementoimiseksi. Suomen käsillä olevassa ehdotuksessa puolestaan hyvin kapean tarpeen vuoksi rikotaan koko järjestelmä ja muutetaan tekijänoikeudellista paradigmaa. Suomen tulisi seurata Ruotsin valitsema tapaa implementoida illustration for teaching artikla 5.

Teknisin toimenpitein suojattujen teosten käyttäminen (50 c §)

Esitettyjen pykäläluonnoksen 14 ja 50 c muodostama oikeustila olisi käytännön tasolla vähintäänkin pulmallinen. Onko todella tarkoitus, että 14 § tarkoittamaan käyttöä varten on lupa ryhtyä murtamaan suojauksia? Jos näin niin miten valvotaan tällä tavoin saavutettujen sisäänkäyntien pysyminen laillisessa käytössä? Miten tietomurtohälytysjärjestelmät erottavat laillisen murron laittomasta? Vai ollaanko yhteiskunnan varoilla luomassa jokin verifiointimenettely, jonka avulla päästetään lailliset pakkolisenssin käyttäjät sisälle? Aineistoon laillisesti lisenssin ostanut taho saa haltuunsa käyttäjätunnuksen ja salasanan. Voiko hän jaella sitä koulu- ja tiedeyhteisössä vapaasti? Jos näin, niin miten valvotaan, että nämä sähköiset avaimet käyttöönsä saanut käyttää niitä lain antamissa puitteissa?

Suhde perustuslakiin

Perustuslain mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden perustuslainturvalla suojataan varallisuusarvoisia oikeuksia ja etuja, joihin kuuluu laajimpana esineisiin kohdistuva omistusoikeus. Omistusoikeus taas käsittää periaatteessa kaikki ne oikeudet, jotka eivät jollain erityisellä perusteella kuulu jollekulle muulle kuin omistajalle tai ole omistusoikeudesta erotetut. Varsinaisen omistusoikeuden lisäksi omaisuudensuojan piiriin kuuluvat myös varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeus (HE 309/1993 vp, s. 6, PeVL 28/2005 vp, s. 2, PeVL 7/2005 vp).

Immateriaalioikeus saa perustuslain suojaa omaisuudensuojaa turvaavan yleislausekkeen kautta, ja nyt ehdotettua säännöstä on tältä osin arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Ehdotettu säännös on perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan näkökulmasta todella ongelmallinen. Ehdotettu rajoitus on laaja, koska käytännössä opetuksessa ja tieteessä saa kaikkia aineistoja käyttää lähes vapaasti.

Pääsääntö on, että tekijän määräysvalta perustuu tekijänoikeuslaissa säädettyyn yksinoikeuteen. Rajoitussäännöksiä tulee pitää poikkeuksina tästä pääsäännöstä, ja niitä koskevia määräyksiä tulee tulkita ahtaasti. Nyt ehdotettu säännös merkitsee tekijöiden kannalta suhteettoman suurta puuttumista tekijöiden yksinoikeuteen, eikä säännös ole tekijänoikeudenhaltijoiden perusoikeuksien näkökulmasta vaaditulla tavalla oikeasuhtainen. Säännös ei myöskään miltään osin täytä edellytystä täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Perustuslaissa turvataan jokaiselle oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Nyt ehdotettu säännös puuttuu merkittäväällä tavalla tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden, kuten kustantajien, elinkeinovapautteen ja osaltaan heikentää kotimaisia tekijöitä ja kustantajia harjoittamasta elinkeinoaan.

Suhde kolmen kohdan testiin

Rajoitusten tulkinnassa on otettava huomioon myös ns. kolmen kohdan testi, jonka mukaan tekijänoikeuteen tehtyjä rajoituksia voidaan soveltaa vain tietyissä erityistapauksissa edellyttäen, ettei toisintaminen ole ristiriidassa teoksen normaalin käytön kanssa eikä kohtuuttomasti loukkaa tekijän laillisia etuja. Kolmen kohdan testin vaatimukset on säädetty Bernin sopimuksen 9 artiklassa 2 kappaleessa sekä muun muassa tietoyhteiskuntadirektiivin 5 artiklan 5 kohdassa. Kaikkia kansalliseen lainsäädäntöön ehdotettavia rajoitussäännöksiä tulee tarkastella kolmen kohdan testin valossa.

Nyt ehdotettu säännös ei täytä kolmen kohdan testiä. On hyvä huomata, että DSM-direktiivin 5 artikla koskee ainoastaan digitaalista käyttöä opetuksen havainnollistamiseen. Nyt ehdotettu säännös menee huomattavasti pidemmälle, koska se sallisi kokonaisten teosten kappaleen valmistaminen ja välittämisen yleisön saataville. Ehdotettu säännös loukkaisikin kohtuuttomasti tekijän laillisia etuja, kuten laissa turvattua yksinoikeutta sekä perustuslaissa jokaiselle turvattua omaisuuden suojaa ja elinkeinovapautta.

Ehdotettu säännös ei täytä kolmen kohdan testiä myöskään siksi, että kokonaisten teosten ja julkaisujen kopioiminen on ristiriidassa teosten tavanomaisen hyödyntämisen kanssa. Ehdotettu säännös mahdollistaisi sen, että oppilaitoksissa voitaisiin hankkia vain yksi kappale tietokirjasta tai kaunokirjallisesta teoksesta ja kopioida nämä teokset opetusryhmille. Tämä vaikuttaisi suoraan siihen, miten paljon teoksia hankittaisiin. Vaikutukset kaupalliselle markkinoille ja yksittäisiin tekijöihin olisivat konkreettisia ja laskettavissa. Rajoitussäännös osuisi eri alojen tekijöihin ja kustantajiin tavalla, jonka seuraukset luovan alan kannalta olisivat dramaattiset. Käytännössä luovilta aloilta vietäisiin toiminnan edellytyksiä.

b. Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (TekL 18 §)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Ensisijaisesti vastustamme pykälän säätämistä. Se on tarkoitettu oppimateriaalipankkien luomiseen maksutta hyödyntäen pakolla muiden töiden tuloksia oppimateriaalimarkkinan heikentämiseen. Se kaventaa oppimateriaalitekijöiden ja -kustantajien mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoaan.

Toissijaisesti, mikäli pykälä säädetään, sitä tulee muuttaa kattamaan myös kaupallinen käyttö ja sekä pidentää suoja-aika viidestä vuodesta kymmeneen vuoteen.

Hallituksen esityksessä perustellaan useaan otteeseen, miten 18 §:n muutoksilla pyritään edesauttamaan koulutuksen digisiirtymää. On tärkeä huomata, että oppimateriaalien digitalisaation vetureina ovat toimineet oppimateriaalikustantajat, jotka ovat tehneet suuria investointeja ja siirtäneet ammattimaisesti kaiken aineistonsa moderneiksi digitaalisiksi oppimateriaaleiksi.

Edellä kerrottua taustaa vasten olisi virhe jättää pois ansiotarkoituksessa tehdyt kokoomateokset ulkopuolelle. Muutoin on nähtävissä, että pykälän tarkoitus ei itse asiassa ole edistää siirtymää digitaliseen oppimiseen vaan antaa muille kuin elinkeinokseen oppimateriaaleja valmistaville selkeää etua markkinoilla.

c. Korvausta hallinnoiva yhteishallinnointiorganisaatio (TekL 19 a §)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Korvausoikeus koskee DSM-direktiivin mukaan oikeudenhaltijoita, ei pelkästään tekijöitä. Tältä osin säännöstä tulee korjata vastaamaan direktiiviä käyttämällä sanaa oikeudenhaltija. Selvydeksi toteamme että emme kuitenkaan tavoittele tällä muutoksia nykyisiin korvausjakosuhteisiin.

Säännössä viitataan 14 §:n pakkolisenssisääntöön jota emme kannata.

d. Julkinen esittäminen (TekL 21 §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

e. Opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueellinen soveltaminen (TekL 64 c §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kuten toteamme pykälän 38 kohdalla 64 c §:n sinänsä positiivinen vaikutus voi 38 §:ään yhdistettynä tarkoittaa, että Suomesta tulee tiedejulkaisujen laillisen piratismiä kehto. Näin voisi käydä sillä, mikäli henkilö saa laillisesti haltuunsa tiedekustantajan aineiston, hän voi vapaasti jakaa sen tieteen tekemisen nimissä suomalaiseen opinahjoon kytkeytyneelle tutkijajoukolle ilman korvausta. Rajat ylittävän säännöksen (64 c §) myötä aineistoa voi jakaa kaikkialle Eurooppaan laillisesti ja syntyy laillisen piratismiä turvasatama. Edellä olevasta lienee seuraamuksena kanteita ja korvausvaatimuksia Suomen valtiolle hyvin resursoiduilta kansainvälisiltä kustantajilta ja Suomelle maine piratismivaltiona.

4. Kysymyksiä kulttuuriperinnön säilyttämisestä (TekL 16.1 §, 16 d ja 16 e §, DSM-direktiivin 6 artikla)

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin yleisölle avoimen yleishyödyllisen kirjaston, arkiston tai museon oikeudesta valmistaa kappaleita omissa kokoelmissaan olevasta teoksesta kulttuuriperinnön säilyttämistä varten. Nykyistä 16 d ja 16 e §:ää muutettaisiin niin, että valtioneuvoston asetuksen sijasta arkistoja, kirjastoja ja museoita koskevien säännösten organisatorisesta soveltamisalasta säädettäisiin jatkossa tyhjentävästi 16 e §:ssä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotus laajentaa merkittävästi niiden laitosten piiriä, jotka voivat joko sopimuksen mukaisella luvalla tai rajoituksen nojalla laittaa teoksia kokoelmistaan verkkoon. Esityksessä tulisi seikkaperäisesti käydä läpi, mitkä uudet organisaatiot tulevat laajennuksen myötä säännöksen piiriin.

5.1. Yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön kulttuuriperintölaitoksissa

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa säädettäisiin 16 g – 16 j §:ssä. Käytön piiriin voisi kuulua ainoastaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin kuuluvia teoksia. Valmistelussa on lähdetty siitä, että direktiivin salliman ”kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen (tai teosjoukon)” käytön tavoitteena on varmistaa, että sopimussisäisen tai tekijänoikeuden rajoituksen

nojalla tapahtuvalla käytöllä ei olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia teosten kaupallisiin markkinoihin. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miten direktiivin käsite tulisi ymmärtää?

-

b. Ehdotetun 16 g §:n mukaan kulttuuriperintölaitoksen kokoelmissa olevan teoksen tai teosten joukon saisi sopimuslisenssin nojalla saattaa yleisön saataviin maantieteelliset rajat ylittävästi (64 d §). Yhdyttekö siihen, että on tarkoituksenmukaista, että yhteishallinnointiorganisaatio tekee arvioinnin siitä, voidaanko käyttöluva teokseen myöntää siten, ettei sillä olisi haitallista vaikutusta käyttöluvan kohteena olevan teosjoukon kaupallisiin markkinoihin? Jos ette, kenen tulisi tehdä tämä arvio ja millä perustein arvio tulee tehdä?

-

c. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttämisestä tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tapauksissa säädettäisiin 16 h §:ssä. Pykälässä asetetaan tietyt kriteerit, joiden täytyessä teoksen voidaan katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta, ellei tiedossa ole, että teos on edelleen kaupallisessa jakelussa. Kriteerien tavoitteena on helpottaa sen arvioimista, milloin teoksen voidaan (yleensä) katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta. Onko säännöksistä apua sen arvioimisessa, millä edellytyksin teoksia saa käyttää tekijänoikeuden rajoituksen nojalla?

Emme osaa sanoa

d. Ehdotetun 16 j §:n mukaan pääasiallinen vastuu tietojen ilmoittamisesta Euroopan immateriaalioikeusvirastoon olisi kulttuuriperintölaitoksilla. Kielto-oikeuden käyttämisestä voisi ilmoittaa myös yhteishallinnointiorganisaatio. Ehdotukseen ei sisälly säännöksiä ns. yhteyspisteestä (Contact Point), joka päättäisi, mitkä organisaatiot voivat käyttää Euroopan immateriaalioikeusviraston kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevaa tietokantaa. Tarvitaanko Suomessa tällaista yhteyspistettä ja jos tarvitaan, minkä tahon tulisi hoitaa tehtävä?

-

5.2. Tarkemmat pykäläkohtaiset kannat TekL 16 g - 16 j sekä 64 d §:stä

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla (TekL 16 g §)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Perusteluissa esitetty ajatus kustantajien erikseen ylläpitämästä rekisteristä kaupallisessa levityksessä olevista teoksista on panos-tuotos suhteeltaan mahdoton. Tyypillinen internet-haku ja sen lisäksi mahdollinen yhteydenotto kustantajaan tai hyvän tavan mukaiset riittävät toimet tämän tavoittamiseksi kattavat tarpeen riittävästi.

b. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa (TekL 16 h)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kannatamme muutettuna.

Perusteluissa esitetty ajatus kustantajien erikseen ylläpitämästä rekisteristä kaupallisessa levityksessä olevista teoksista on panos-tuotos suhteeltaan mahdollon. Tyypillinen internet-haku ja sen lisäksi mahdollinen yhteydenotto kustantajaan tai hyvän tavan mukaiset riittävät toimet tämän tavoittamiseksi kattavat tarpeen riittävästi.

c. Kielto-oikeuden käyttäminen (TekL 16 i §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kielto-oikeus on keskeinen osa tekijänoikeudellista järjestelmää ja siihen puuttuminen tulee olla harvinaista ja erittäin huolella perusteltua.

d. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti (TekL 16 j §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

6. Kysymyksiä sopimuslisenssijärjestelmästä (TekL 26 §, DSM-direktiivin 12 artikla)

a. DSM-direktiivin 12 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää vaikutukseltaan laajennetusta kollektiivisesta lisensioinnista. Suomessa hyödynnettäisiin tämä kansallinen liikkumavara säilyttämällä tekijänoikeuslain 26 §:ssä säädetty sopimuslisenssijärjestelmä. Pykälää ehdotetaan kuitenkin direktiivin perusteella tarkennettavaksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin eräitä teknisiä ja rakenteellisia muutoksia pykälään. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

b. DSM-direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a-alakohtassa edellytetään yhteishallinnointiorganisaation olevan valtuutustensa perusteella riittävän edustava lisenssin kohteena olevien teosten oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien suhteen. Miten riittävä edustavuus varmistetaan, ja miten sitä tulisi arvioida sopimuslisenssiorganisaation hyväksymisen yhteydessä?

-

c. Olennaisimmat muutokset 26 §:ssä koskivat direktiivin 12 artiklan mukaista velvoitetta tiedottaa tekijöille sopimuslisensseistä, tekijän oikeudesta hakea korvausta sekä kielto-oikeuden käyttämisestä. Ehdotus perustuu siihen, että yhteishallinnointiorganisaatiot itse esittävät suunnitelman siitä, miten tekijöille (ja erityisesti ns. "ulkopuolisille tekijöille") tiedotetaan direktiivin edellyttämistä asioita. Näin tarvittavat toimenpiteet pysyisivät oikeasuhtaisina tekijöiden etua ajatellen. Onko tämä lähtökohta perusteltu, vai tulisiko tiedottamisesta säätää tarkemmin laissa ns. "ulkopuolisten tekijöiden" oikeuksien turvaamiseksi? Jos pitäisi säätää tarkemmin, mitä velvoitteita tulisi asettaa?

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykäliin ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyritysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE Arena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyritys ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan lähetä lähetystä, vaan sen tekee jakelijayritys, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lisensointimalliin kuin edelleenlähetysten yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

7.2. Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen

Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä säädetään radio- ja televisiolähetysten samanaikaisesta ja muuttamattomasta edelleenlähettämisestä. Säännöksillä virtaviivaistetaan lisensointimarkkinoiden toimintaa tilanteessa, jossa oikeuksien hankkiminen voisi muuten olla haastavaa. Ehdotetuilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiivin säännökset ja selkeytettäisiin edelleenlähettämistä koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että myös lähettäjäyritysten verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen olisi mahdollista hankkimalla tarvittavat oikeudet yhteishallinnointiorganisaatiolta sekä edellyttäen, että myös lähettäjäyrityksen suostumus on saatu. Taustalla on se, että verkko-oheispalveluihin usein estetään pääsy asettamalla teknisiä esteitä, ns. maarajoituksia. Esimerkiksi Ruotsin SVT:n kanavien edelleenlähettämiseen on mahdollista hankkia oikeuksia keskitetysti, mutta tämä ei ole koskenut SVT:n verkko-oheispalveluita. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

8.1. Tekijän korvausoikeus ja korvausten kohtuullistaminen

Esitys sisältää muutoksia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden aseman parantamiseksi hyödyntämissopimuksissa. DSM-direktiivin 18 artiklassa säädetään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan

tekijä tai esittävä taiteilija on oikeutettu asianmukaiseen korvaukseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä, ja 20 artiklassa korvausta koskevan sopimusehdon sovittelusta muuttuneista olosuhteista johtuen. Voimassa olevan tekijänoikeuslain 29 §:ssä säädetään (direktiiviä laajemmin) kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta, ja pykälän perusteella on mahdollista kohtuullistaa niin alun perin kohtuutonta sopimusehtoa kuin reagoida muuttuneista olosuhteista johtuvaan kohtuullistamistarpeeseen. Näin ollen ehdotetaan vain huomioon otettavien kriteerien laajentamista vastaamaan paremmin direktiivissä lueteltuja arviointikriteerejä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Nykyinen 29 § pykälä kattaa direktiivin vaatimuksen mennessä vielä pidemmälle. Uudet lisämääreet selventävät arviointia.

8.2. Tekijän oikeus selvitykseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

Ehdotetun tekijänoikeuslain 30 §:n tarkoituksena on turvata tekijälle mahdollisuus saada tietoa teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä. Kysymys on uudesta, pakottavasta säännöksestä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Säännös vastaa kirja- ja oppimateriaalialan hyviä käytäntöjä.

8.3. Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus

Ehdotetussa 31 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeudenluovutus, mikäli teosta ei ole hyödynnetty laissa säädetyssä ajassa. Kysymys on pakottavasta säännöksestä, mistä johtuen nykyiset tahdonvaltaiset, teostyyppikohtaiset säännökset poistettaisiin tekijänoikeuslaista. Ainoana poikkeuksena olisivat elokuvateoksia koskevat säännökset, jotka säilyisivät ennallaan, mutta muuttuisivat pakottaviksi. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kirja- ja oppimateriaalikalustantajien kannalta ei määrääjän piteneminen kahdesta kolmeen vuoteen ole erityisen tarpeellista. Säännös selkeyttää kuitenkin usean tekijän tilannetta.

Vastustamme työnantajan rinnakkaiskäyttöoikeutta oikeuden perumisen jälkeen, koska se mahdollistaa oppimateriaalipankkien luomisen pakko-ottamalla opettajilta heidän tekijänoikeudellista omaisuuttaan.

8.4. Kustannussopimuksia koskevasta erityissäätelystä

Ehdotetussa 35 – 37 §:ssä säädettäisiin kustannussopimuksista. Säännöksiä on muutettu tavoitteena modernisoida voimassa olevia kustannussopimuksiin liittyviä säännöksiä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Katsomme, että pykälät kodifioivat nykyisen käytännön. 36 §:n uudelleenjulkaisemisen perusteluihin näemme tarpeelliseksi, että siellä poissuljetaan teknisestä viiveestä johtuva uudelleen julkaiseminen. Varsin usein esimerkiksi paperikirjan julkaisemisen jälkeen kuluu muutama viikko ennen kuin sama teos on saatu luettua äänikirjaksi. Syntyy turhaa hallinnollista taakkaa, jos tuossa välissä kustantajan tulisi aina tavoitella kirjailijaa kysyäkseen mahdollisia muutostarpeita.

8.5. Tekijän oikeus rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli

Ehdotetussa 38 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Esitysluonnoksen 38 §:llä ei ole kytköstä DSM-direktiiviin vaan se on täysin kansallinen. Sitä ei missään nimessä tule säätää. Tavoitetta, jota haetaan (lisenssimaksujen väheneminen kansainvälisille tiedekustantajille) ei saavuteta, vaan aiheutetaan suurta haittaa tieteen tekijöille ja tapetaan kotimainen tiedekustantaminen. Lisäksi se on perustuslain ja länsimaisen oikeudellisen tradition vastainen.

Käsitevirheet ja epätarkkuudet

Pykälässä puhutaan tutkijan oikeudesta, vaikka kyseessä itse asiassa on tutkijan oikeuksien rajoitus.

Avoin tiede ja avoin julkaiseminen ovat eri asioita. Avoin tiede on tieteen kehitykselle välttämättömyys ja tarkoittaa, että tutkimustulokset julkistetaan, jotta ne ovat avoimia kritiikille ja että tulevia tutkimuksia voidaan tehdä niiden pohjalta. Avoin julkaiseminen taas tarkoittaa, että aineisto on kaikkien saatavilla ilmaiseksi. Avoin tiede on ollut vuosisatoja tieteen kantava periaate. Se ei ole edellyttänyt avointa julkaisemista, eivätkä sähköiset alustat ole muuttaneet asiaa

Kustantaja-sanalla viitataan ilmeisemmin jatkuvasti ulkomaisiin jättimäisiin tiedekustantajiin (kuten Elsevier) – kotimainen kustantaminen ja vaikutukset siihen jätetään täysin huomiotta.

Oikovedos on kustantajan jo lähes valmis jalostettu versio käsikirjoituksesta (kustannustoimitettu, rakenteistettu, taitettu, kuvitettu jne.) eikä enää yksin kirjoittajan oma. Se ei siksi ole hänen yksin luovutettavissaan. Alkuperäinen käsikirjoitus on kirjailijan omaisuutta.

Hallituksen esityksessä kerrotaan, että Kaupallinen kustannustoiminta ei takaa aineistojen pitkäaikaissäilyvyyttä tai jatkuvaa saatavuutta. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Kotimaiset julkaisut tulevat tallennetuiksi vapaakappalekirjastoihin ja Eduskunnan kirjastoon. Tutkimustulokset ja julkaisemattomat teokset ovat korkeakoulujen tallennettavissa.

Räikeä perusoikeuksien loukkaus

Pykäläehdotuksella tieteellisen artikkelin kirjoittajalta poistetaan perusoikeus hallita omaisuuttaan. Häneltä viedään oikeus luovuttaa luomansa teos yksinoikeudella jollekin toiselle, esimerkiksi kustantajalle. Tämä rikkoo perustuslailliset omaisuuden ja elinkeinonharjoittamisen suojat sekä sananvapauden ynnä akateemisen vapauden periaatteen. Se on myös täysin vastoin länsimaisen siviilioikeuden sopimusvapauden periaatetta.

Ehdotettu säännös on perusoikeuksien näkökulmasta arvioituna ongelmallinen. Ehdotettu säännös ei luo tekijälle uutta oikeutta, vaan käytännössä vähentää tekijälle jo nyt kuuluvien oikeuksien arvoa.

Perustuslain mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden perustuslainturvalla suojataan varallisuusarvoisia oikeuksia ja etuja, joihin kuuluu laajimpana esineisiin kohdistuva omistusoikeus. Omistusoikeus taas käsittää periaatteessa kaikki ne oikeudet, jotka eivät jollain erityisellä perusteella kuulu jollekulle muulle kuin omistajalle tai ole omistusoikeudesta erotetut. Varsinaisen omistusoikeuden lisäksi omaisuudensuojan piiriin kuuluvat myös varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeus (HE 309/1993 vp, s. 6, PeVL 7/2005 vp).

Sopimusvapautta ei nimenomaisesti ole turvattu hallitusmuodossa, mutta sopimusvapaus saa suojaa tietyssä määrin omaisuudensuojaa turvaavan yleislausekkeen kautta. (HE 309/1993 vp, s. 62, PeVL 15/2004 vp, s. 4–5, PeVL 33/1998 vp, s. 1.) Esimerkiksi lailla jollekulle säädettävä velvollisuus sopia jostakin asiasta (sopimuspakko) merkitsee rajoitusta henkilön valtaan päättää sopimussuhteistaan. (PeVL 24/2002 vp, s. 3)

Koska sopimusvapaus saa tietyssä määrin suojaan ja omaisuudensuojaa turvaavan yleislausekkeen kautta, nyt ehdotettavaa sääntelyä on tältä osin arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Ehdotettu säännös/ rajoitus ei ole hyväksyttävä eikä se myöskään täytä vaatimusta suhteellisuudesta.

Perustuslaissa turvataan myös sivistykselliset oikeudet. Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaudella luodaan edellytykset kulttuurin kehitykselle. Tieteen vapauteen kuuluu sen harjoittajan oikeus valita tutkimusaiheensa ja -menetelmänsä samoin kuin oikeus julkaista tutkimustuloksensa. Tekijänoikeuden liittymäkohdat perustuslaissa turvattuihin sivistyksellisiin oikeuksiin on todettu nimenomaisesti myös perustuslakivaliokunnan lausunnoissa (PeVL 28/2004 vp, s. 4, PeVL 7/2005 vp, s. 2). Ehdotettu säännös käytännössä estää suomalaisen tutkijan pääsyn kansainvälisiin tiedejulkaisuihin. Säännös rajoittaa suomalaisen tutkijan sananvapautta merkittäväällä tavalla. Samalla ehdotettu säännös asettaa esteitä tieteen vapaudelle.

Perustuslaissa turvataan jokaiselle oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Nyt ehdotettu säännös estää kotimaisia tiedekustantajia harjoittamasta elinkeinoaan, ja ehdotettu säännös onkin uhka kotimaisen tiedekustantamisen elinkelpoisuudelle.

Säännös siis todellisuudessa heikentäisi tutkijan oikeudellista asemaa.

Artikkelin kirjoittajan suojan tarve

Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa väitetään, että tiedeartikkelin kirjoittaja tarvitsee suojaan kustantajan tekijänoikeusrikkomuskanteita vastaan. Väite on kuitenkin vailla käytännön näyttöä, sillä oikeuskäytännössä ei mainittuihin rikkeisiin liittyviä kanteita esiinny. Tiedeartikkelien kirjoittajat kykenevät varsin hyvin itse hallinnoimaan sitoumuksiaan, ja lait antavat jo riittävää suojan esimerkiksi kohtuullisuuspykälän muodossa. Sen sijaan tutkijat tarvitsevat suojaan yliopistojen painostukselta luovuttaa heille korvaukset teoksiaan. Tutkijoiden työnantajina yliopistot ovat heihin nähden täysin ylivoimaisessa neuvotteluasemassa.

Vaikutus kotimaiseen tieteeseen ja tiedekustantamiseen

Kustantamisen idea on hankkia tekijöiltä yksinoikeuksia hyviin aineistoihin, jalostaa niitä, etsiä tarvitsijat ja myydä heille loppujaloste. Ellei aineistoon ole yksinoikeutta ja sama aineisto on jollain tavalla ilmaiseksi saatavilla, on todennäköistä, ettei kustantaja saa tekemiään investointeja takaisin.

Vaikka kustantajan tuote olisi selvästi parempi, tyydytään markkinoilla osin silti ilmaistuotteeseen. Suomessa tieteellisten kirjojen ja artikkelien markkinat ovat niin vähäiset, että pienikin ostavan asiakasryhmän supistuminen tekee kannattavan julkaisun tekemisen mahdottomaksi.

Huolimatta hallituksen esityksen optimismista, julkista rahoitusta ei ole näköpiirissä tiedekustantamisen pelastamiseksi.

Hallituksen esityksen perusteluissa ehdotetaan, että kustantajat voisivat siirtyä tilausmaksuista julkaisumaksuihin. Tämä ei millään muotoa päde kotimaisiin kustantajiin. Julkaisumaksut eivät voisi olla niin korkeita, että niillä katettaisiin julkaisemisen ja jakelun kulut. Ei ole nähtävissä myöskään tiedekirjoittajilla halua vielä luomistyönsä lisäksi erikseen rahallisesti maksaa pääsystä kotimaiseen tiedejulkaisuun.

Mikäli luonnoksen pykälä säädetään, asetetaan suomalainen tieteenharjoittaja ulkomaisia kollegojaan huonompaan asemaan. Verrattuna ulkomaisiin kilpailijoihinsa hän ei ole yhtä haluttu sopimuskumppani kansainvälisille tiedekustantajille, koska ei voi luovuttaa yksinoikeutta. Näin hänen on myös vaikeampi meritoitua koska ei pääse kirjoittamaan arvostettuihin tiedejulkaisuihin.

Suomalainen tiede ajautuu kilpailijoitaan huonompaan asemaan, sillä kotimaisella kielellä laadukkailla materiaaleilla opiskelu ei kotimaisten tiedekustantajien hävittyä ole enää mahdollista. Koska tutkijat eivät meritoidu yhtä hyvin, pääsy kansainvälisiin tutkijaryhmiin heikkenee.

Ulkomaiset kustantajätit voittavat

Vaikka säädös on ilmeisimmin tarkoitettu torjumaan ulkomaisten jättimäisten tiedekustantajien korkeita lisenssimaksuja, ovat vaikutukset täysin päinvastaiset. Suomen markkinan osuus on niille liian pieni tilausten tai kirjoittajien rekrytoinnin osalta, jotta säädöksellä olisi vaikutusta niiden toimintaan. Säädöksen myötä suomalainen kilpailu poistuu markkinoilta häiritsemästä niiden vahvaa asemaa. Ei ole myöskään nähtävissä, että näiden keskeisten tiedemedioiden tilaaminen suomalaisilta loppuisi, muutoin Suomen tieteelle käy vieläkin huonommin, jos se jättää alan keskeisten medioiden seuraamisen.

Ainoastaan siinä tapauksessa, että Suomesta tulee tiedejulkaisujen laillisen piratismien kehto, tulee suomalaisesta lainsäädännöstä suurille ulkomaisille kustantajille todellinen uhka. Näin voisi käydä, sillä mikäli henkilö saa laillisesti haltuunsa tiedekustantajan aineiston, hän voi vapaasti jakaa sen tieteen tekemisen nimissä suomalaiseen opinahjoon kytkeytyneelle tutkijajoukolle ilman korvausta. Rajat ylittävän säännöksen (64 c §) myötä aineistoa voi jakaa kaikkialle Eurooppaan laillisesti ja

syntyy laillisen piratismiin turvasatama. Edellä olevasta lienee seuraamuksena kanteita ja korvausvaatimuksia Suomen valtiolle hyvin resursoiduilta kansainvälisiltä kustantajilta ja Suomelle maine piratismivaltiona.

Monografia

On hyvä, että monografia on jätetty säännöksen ulkopuolelle. On kuitenkin huomattava, että tiedekirjallisuudessa artikkelikokoelma on kuitenkin varsin tyypillinen teosmuoto. Tästä syystä säännös vaikuttaa hyvin haitallisesti myös kirjankustannustoimintaan, sillä se poistaa kustantajien ohjelmista artikkelikokoelmat, mikä tulee vähentämään kotimaisen tiedekustanteiden tarjontaa ja entisestään mahdollisuutta selvitä.

Toisaalta, mikäli hallituksen esityksen luonnoksen 14 § menee läpi, se tekee kaikesta tieteessä käytettävästä aineistosta tekijänoikeudellisesti suojatonta ja kotimaisen tiedekustantamisen kuolema on väistämätön.

8.6. Esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslain 45 §:ää siten, että kuvatallenteelle tallennetun esityksen tekijänoikeudellinen suoja laajenisi vastaamaan lähtökohtaisesti äänitallenteelle tallennetun esityksen oikeuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

8.7. Tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista otetut valokuvat (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

Valokuvaajan lähioikeutta ehdotetaan kavennettavaksi siten, että valokuva teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt, ei tulisi valokuvaajan lähioikeussuojan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, että toisella suojamuodolla ei voida estää tekijänoikeudesta vapaiden (public domain) teosten käyttämistä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

9.1. "Lyhyet otteet"

DSM-direktiivin 15 artiklan mukaisesta lehtikustantajan lähioikeudesta säädettäisiin tekijänoikeuslain 50 §:ssä. Uudella lähioikeudella suojattaisiin lehtikustantajan oikeutta määrätä lehtijulkaisun saattamisesta yleisön saataviin tietoverkoissa tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toimesta. Direktiivissä suojan kohde jää jokseenkin avoimeksi, ja suojan kohde on rekonstruoitu siten, että se mahdollisimman hyvin kattaisi sellaiset käyttömuodot (käyttö uutisseuranta- ja uutiskoostepalveluissa), joita direktiivissä on tavoiteltu. Eräänä haasteena on kysymys siitä, miten tulisi suhtautua direktiivin säännökseen, jonka mukaan suojan piiriin eivät kuulu "erittäin lyhyet otteet tai yksittäiset sanat". Direktiivissä ei määritellä tarkkaa rajaa sille, minkälaiset otteet ovat sallittuja, eikä sellaista aseteta myöskään 50 §:ssä. Sen sijaan säännöksessä lähtökohtana on, että myös epäolennaisten otteiden toistuva käyttö voi loukata tekijänoikeutta, ja sen perusteella on ehdotettu sanamuotoa, joka vastaa nykyistä tietokantasuojaa (tietokantadirektiivissä on vastaavanlainen konstruktio, eli myös tietokannan epäolennaisten osien toistuva käyttö voi kuulua yksinoikeuden piiriin). Valmistelun aikana työpajoissa toivottiin, että ainakin otsikko olisi laissa säädetty "vapaaksi". Jos pidätte tarpeellisena, että laissa säädetään tietty sana- tai merkkimäärä, jonka käyttö olisi aina sallittua, niin minkä pituinen sana- tai merkkimäärän tulisi olla? Miten vastaavasti määriteltäisiin muiden suojan kohteiden (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) osalta sallitun käytön määrä?

9.2. Lehden toisintaminen toisessa sanoma- tai aikakauslehdessä (voimassa oleva TekL 23 §)

Valmistelussa on arvioitu, että voimassa olevan TekL 23 §:n säilyttäminen ei ole mahdollista, sillä siinä on olennaisesti kysymys sanoma- tai aikakauslehden kilpailijan (toisen sanoma- tai aikakauslehden taholta, joka on samalla myös tietoyhteiskunnan palvelu) oikeudesta toisintaa sanoma- tai aikakauslehdessä julkaistu artikkeli, joka lienee lähtökohtaisesti laajempi kuin "erittäin lyhyt ote tai yksittäiset sanat". Yhdyttekö tähän arvioon? Jos ette, millä perusteella tulisi katsoa, että kilpaileva sanoma- tai aikakauslehti ei käytä hyväkseen sanoma- tai aikakauslehden tekemiä investointeja sisällöntuotantoon, jonka johdosta uutisartikkelin toisintaminen olisi sallittua suoraan lain nojalla, kun sen sijaan vastaavan pituisen otteen käyttäminen esimerkiksi uutiskooste- tai uutisseurantapalvelussa olisi kiellettyä?

9.3. Internetin hakupalvelut

Direktiivin 15 artiklassa tai sen esitöissä ei ole mainintaa siitä, että sanoma- ja aikakauslehden lähioikeudella olisi vaikutusta internetin hakupalveluihin (esim. Google hakupalvelu, Bing, Ecosia ym). Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että direktiivillä ei ole tarkoitettu olevan vaikutusta hakupalveluiden toimintaan ja että direktiivissä olevaa viittausta siihen, että linkittäminen ei kuulu yksinoikeuden piiriin, voidaan tulkita samansuuntaisesti. Toisaalta direktiivissä ei nimenomaisesti myöskään suljeta pois tämänkaltaisia tietoyhteiskuntapalveluiden tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta. Onko sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen ottaa kantaa hakupalveluiden toimintaan? Jos on, miten asiaan tulisi ottaa kantaa esityksessä?

9.4. Tekijöiden osuus lehtikustantajan saamista korvauksista

Ehdotuksen (ja DSM-direktiivin) mukaan tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamasta korvauksesta. Tulisiko tekijöiden osuutta määritellä tarkemmin laissa? Jos katsotte, että tekijöiden osuus korvauksesta tulee määritellä, tulisiko sen olla prosenttiosuus vai jotain muuta? Minkä suuruinen osuus?

Ei

9.5. Tarve sopimuslissenssisäännökselle tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi

Sanoma- ja aikakauslehdet sisältävät suuren määrän eri aineistoja. Jotta lehtikustantajat välttyisivät neuvottelemasta kunkin tekijänoikeuden haltijan kanssa erikseen asianmukaisista korvauksista, voi olla molemmille osapuolille helpompaa, että asia hoidettaisiin sopimuslissenssisäännöksellä joka mahdollistaisi sen, että lehtikustantaja voisi neuvotella yhteishallinnointiorganisaation kanssa keskitetysti korvausosuudesta ja korvaukset tilitettäisiin organisaation kautta tekijänoikeuden haltijoille. Pitäisikö lakiehdotukseen lisätä asiaa koskeva sopimuslissenssisäännös? Voitte halutessanne perustella kantaanne lyhyesti vastauksenne yhteydessä.

Emme osaa sanoa

Jos yllä oleva vastauskenttä loppui kesken, voitte jatkaa tässä.

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

9.6. Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja - arvio ehdotetusta TekL 50 §:stä kokonaisuudessaan

Arvioikaa nyt ratkaisua kokonaisuudessaan. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja tai muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua ”käyttäjä”) on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin

toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyritty perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioivaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös, miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotettu uusi 23 § vastaa käsityksemme mukaan pitkälti tämänhetkistä oikeustilaa ja tekijänoikeusneuvoston vakiintunutta tulkintakäytäntöä ja on sellaisena varsin onnistunut kodifikaatio tekijänoikeuden ja sananvapauden välisestä tasapainottamisesta.

Ehdotetun 23 §:n 2 momentti teoksen satunnaisesta ja osittaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen siten, että sisällyttämisellä on uudessa teoksessa toisarvoinen merkitys, on omiaan poistamaan epävarmuutta, jota etenkin sitaattioikeuden niin sanotun vetoamisfunktion tulkintaan muissa kuin tietokirjallisuuden alaan kuuluvissa teoksissa on perinteisesti liittynyt.

Pykälän 1 momentin vaatimus hyvän tavan mukaisuudesta olisi kuitenkin perusteltua laajentaa kattamaan myös 2 momentissa tarkoitetut tilanteet. Satunnaisen ja osittaisen sisällyttämisenkään ei tule olla mahdollista hyvän tavan vastaisesti. Ehdotettuun uuteen 23 § 2 momenttiin tulisi lisätä ”hyvän tavan mukaisesti”.

Ehdotetun 23 §:n perusteluihin tulisi lisätä, että kaikkien rajoitusten arvioinnissa on huomioitava ns. kolmen kohdan testi: ”poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.” Pelkkä käyttäjän oma arvio ja väite siitä, että kyseessä on parodia tms., ei voi johtaa siihen, että teosten käyttö on tällaisissa tilanteissa automaattisesti ja aina hyväksyttävä. Se ei ole myöskään DSM-direktiivin tarkoitus.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyynnöstä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

I. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

11.1. Neuvottelumekanismi (13 artikla)

DSM-direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijalta sopimusneuvotteluissa audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa. Valmistelussa on arvioitu, että lainsäädäntömme ei aseta esteitä sille, että osapuolet, joilla on lisensiointiin liittyviä vaikeuksia, voivat saada apua sopimukseen pääsemiseksi, esimerkiksi sovittelijoilta asianajajaliiton kautta tai Keskuskauppakamarin sovittelijoilta? Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

-

11.2. Kustantajan oikeus hyvityksiin (16 artikla)

DSM-direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kustantajalla on oikeus osuuteen siirrettyjen oikeuksien nojalla maksetuista hyvityksistä. Tekijänoikeuslain 19 §:n mukaan tekijä ei voi luovuttaa toiselle oikeuttaan lainauskorvaukseen, eikä oikeus lainauskorvaukseen siirry kustantajalle kustannussopimuksen nojalla. Vastaavasti tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädettyä hyvitystä yksityisestä kopiointista maksetaan vain alkuperäisille oikeudenhaltijoille, eikä hyvitykseen ole subjektiivista oikeutta. Valokopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla kerättävät korvaukset maksetaan käytännössä yhteishallinnointiorganisaation tilityssäntöjen perusteella, mikä mahdollistaa myös korvausten maksamisen kustantajille. Valmistelussa nykytilannetta ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

Käsityksemme mukaan lainauskorvauksen osalta nykytilannetta ei ole tarpeellista muuttaa.

Esitysluonnoksen 14 §:ää ja 19 a §:ää tulisi tarkentaa, ja tuoda esiin, että tekijällä ja muulla oikeudenhaltijalla on oikeus korvaukseen 14 §:n mukaisesta käytöstä. Korvausoikeus koskee

direktiivin 5 artiklan 4 kohdan mukaan oikeudenhaltijoita, ei pelkästään tekijöitä. Tältä osin säännös tulee korjata vastaamaan direktiiviä, ja säännöksessä tulee tekijä-sanasta tai ohella käyttää termiä oikeudenhaltija.

Tämä vastaisi myös tekijänoikeuslaissa vakiintunutta käytäntöä. Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Tekijänoikeudella suojatun aineiston käyttö edellyttää pääsääntöisesti tekijän lupaa. Mitä tulee kustantajien, tuottajien ja muiden tekijänoikeudella suojattujen aineistojen hyödyntäjien elinkeinotoimintaan, tällainen suojattujen aineistojen hyödyntäminen perustuu siihen, että kustantaja, tuottaja tai muu yritystoiminnan harjoittaja hankkii aineistojen käyttämiseksi tarvittavat käyttöoikeudet tai muut luvat tekijöiltä ja muilta luovaan työhön osallistuneilta. Oikeuksien luovutusta koskevien sopimusten kautta aineistojen hyödyntäjät saavat saman aseman markkinoilla kuin alkuperäiset oikeudenhaltijat. Hankittujen oikeuksien arvo on luovan työn tuloksia hyödyntävän yrityksen toiminnan tärkein taloudellinen arvo. (HE 28/2004 vp, s. 143).

Selvyyden vuoksi tulisi sekä 14 §:ssä että 19 a §:ssä käyttää ilmaisua tekijä ja muu oikeudenhaltija tai ainakin tuoda tämä selkeästi esiin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

11.3. Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely (DSM-direktiivin 21 artikla)

DSM-direktiivin vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevan 21 artiklan osalta ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan tekijänoikeussääntelyyn. Valmistelussa on katsottu, että nykyinen lainsäädäntö ei aseta esteitä vapaaehtoisten vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käytölle ja sille, että tekijä tai esittävä taiteilija voisi valtuuttaa esimerkiksi tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita edustavan organisaation toimimaan puolestaan myös vapaaehtoisessa vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, kuten välimiesmenettelyssä tai sovittelussa. Yhdyttekö tähän näkemykseen? Jos ette, miksi?

-

12.1. Kuvailu tekijänoikeusjärjestelmän yleisestä merkityksestä

Esityksen vaikutusarvioinnissa (luku 4.2.) on kuvailtu tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä yleisesti. Kuvailuun ei ole lisätty sellaista taustatietoa, joka ilmenee jo HE-luonnoksen 1 ja 2 luvusta, joissa kuvaillaan direktiivien sisältöä ja kansallista sääntelytarvetta. Kuvailuun on sisällytetty tekijänoikeusjärjestelmän kansantaloudellista merkitystä, tekijänoikeuden merkitystä luovien alojen ammattilaisten ja luovien alojen yritysten kannalta, sekä laajemmin osana yhteiskunnan tiedonvälitystä ja innovaatioiden edistämistä. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Luvussa 4.2. kuvailtaessa eri tekijänoikeusalojen painoarvoa näyttävät kustannusala ja mainosala olevan eri suuruisia suhteessa toisiinsa riippuen siitä puhutaanko prosenttiosuuksista vai liikevaihdosta. Joko kyseessä on virhe tai ilmaisullinen epätarkkuus.

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

a. Tekijänoikeuden rajoituksia ja sopimuslisenssiä koskevat ehdotukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Rajoitussäännöksiä ja sopimuslisenssiä koskevissa perusteluissa on merkittäviä tulkinnanvaraisuuksia, jotka tulisi poistaa.

Pykälän 19 a perustelujen viittauksessa nykyisen 19 §:ään (lainauskorvaus) ei tuoda selkeästi ilmi, että viitataan yleisesti sopimuslisenssijärjestelmän toimintaan eikä juuri lainauskorvauksiin liittyvään poliittiseen päätökseen, jonka mukaan lainauskorvauksia maksetaan ainoastaan kirjailijoille mutta ei kustantajille. Tarkoituksena kuitenkin lienee, että sopimuslisenssien ja pakkolisenssien perusteella maksettavien korvausten jakosuhteisiin ei ole tarkoitus lain tasolla puuttua.

Vastaavasti 14 §:n koulutustarkoituksiin tarkoitettujen teosten kohdalla ”tilapäisesti käytettäväksi” ilmaisu herättää kysymyksiä, joita annettu harjoitustehtäväesimerkki ei avaa. Onko tarkoituksena varmistaa, että opettaja voi hyödyntää hankkimansa oppimateriaalilisenssin materiaalia minkään teknisluontoisen säännöksen estämättä esimerkiksi etäopetukseen vai onko hän oikeutettu ilman lisenssin hankkimista ottamaan mistä tahansa kaupallisesta oppimateriaalista tehtävän, valmistaa kappaleen ja hyödyntää opetuksessa esimerkiksi päivän ajan? Jos kyse on jälkimmäisestä, on sen suurten haitallisten vaikutusten arviointi kustannustoimintaan vähintäänkin puutteellinen.

Ehdotetussa 14 §:ssä ollaan luopumassa nykyisestä sopimuslisenssimenettelystä. Tilalle ehdotetaan rajoitusta, joka ei sisällä neuvottelu- tai sopimusmekanismeja. Ilmeisesti jatkossa valtio määritteli korvaustason, joka olisi riippuvainen valtion budjetista sekä kulloisenkin hallituksen linjasta.

Nyt ehdotetun rajoitussäännöksen piiriin tulee sellaisia teoksia, jotka eivät nykyisin ole sopimuksen piirissä (elokuvat sekä tietokoneohjelmat ja -pelit). Rajoitussäännös on laaja, eli oletettavaa on, että teosten käyttö kasvaa merkittävästi nykyiseen verrattuna. Korvaustason tulisi myös nousta samassa suhteessa, eli esityksestä aiheutunee merkittävästi suuremmat kustannukset kuin tällä hetkellä valtion talousarviossa on luparatkaisujen hankintaan varattu.

Ehdotetun 14 §:n taloudellinen vaikutusarviointi on virheellinen. Perusteluissa tuodaan esiin pyrkimys olla vaikuttamatta markkinoihin, mutta rajoitus menee tuntuvasti pidemmälle kuin direktiivin edellyttämä opetuksen havainnollistaminen ja tukeminen. Jatkossa olisi mahdollista valmistaa kappaleita niin tietokirjoista kuin kaunokirjallisista teoksista, artikkeleista ja elokuvista. On täysin virheellistä väittää, ettei rajoituksella olisi taloudellisia vaikutuksia luovaan alaan. Käytännössä rajoitussäännös on ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa.

On hyvä huomata, että sopimuslisenssillä voidaan käytännössä kattaa lähes kaikki direktiivin tarpeet. Rajoituksia tulisikin käyttää vain silloin kun muut lisenssimallit eivät käyttöä mahdollista (esim. Ruotsissa on valittu tämä ratkaisumalli). Nyt kapean tarpeen vuoksi halutaan rikkoa koko sopimuslisenssijärjestelmä ja irtautua pohjoismaisesta sopimuslisenssi-perinteestä.

b. Sopimusehtojen sääntelyyn (tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden asema sopimussuhteissa) liittyvien muutosten vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Tieteellisen artikkelin kirjoittajan oikeudellisen aseman arvioinnissa sivuutetaan se seikka, että hänen vapauttaan rajoitetaan ja miten tällä vapauden rajoituksella on vaikutuksia häneen, suomalaiseen tieteeseen ja yhteiskunnan menestykseen. Vaikutukset kotimaisen tieteellisen kustannustoimintaan on jätetty vailla todellisuuspohjaa olevien toiveiden varaan muuttaa niiden liiketoimintamalli julkaisumaksupohjaiseksi tai järjestää niiden rahoitus julkisin tai yksityisten säätiöiden varaan.

c. Tekijänoikeuden lähioikeuksiin ehdotettujen muutosten pääasialliset vaikutukset (esittävien taiteilijoiden suojan laajentaminen, lehtikustantajan lähioikeus). Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Annetussa lausuntoajassa voimme keskittyä vain kirja- ja oppimateriaalialan kannalta keskeisimpiin kysymyksiin eikä tähän kysymykseen ole ollut mahdollisuutta perehtyä riittävästi.

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisyjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisyjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

Perusoikeuksien toteutumista koskeva arviointi on kautta linjan puutteellinen, eikä arviossa ole otettu huomioon asianmukaisella tavalla perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä. Erityisen vaillinaisesti arviointi on tehty ehdotetun 14 §:n ja 38 §:n osalta, joiden arviossa esiintyviä puutteita on käsitelty laajemmin em. säännösehdoitusten kohdalla.

Kun arvioidaan HE-luonnosta perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta, tulee arviossa ottaa huomioon yhtäältä tekijänoikeuden perustuslainsuoja ja toisaalta tekijänoikeuden suhde sananvapauteen, elinkeinovapauteen ja sivistyksellisiin perusoikeuksiin.

Perusoikeudet nauttivat korotetusta muodollisesta lainvoimasta, ja niitä voidaan muuttaa vain vaikeutetussa lainsäätämisyjärjestyksessä. Vaikka tekijänoikeudesta onkin säädetty ns. tavallisissa laissa, myös tekijänoikeudessa on kyse yksilökohtaisesti syntyvästä oikeudesta. Perusoikeutena tunnustettu sananvapaus turvaa yksilön oikeuden julkaista ajatuksensa kirjallisesti tai taiteellisesti, ja

myös tekijänoikeuden päätehtäviin kuuluu itseilmaisun edistäminen ja luovaan työhön kannustaminen. Tekijänoikeuden on katsottu kuuluvan myös omaisuudensuojan piiriin.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään tuonut esiin, että tekijänoikeuslainsäädäntö sääntelee keskeisesti tekijänoikeuden haltijan ja muiden henkilöiden — ei niinkään tekijän ja julkisen vallan — välisiä suhteita. Perusoikeussäännösten vaikutus tällaisiin ns. horisontaalisuhteisiin välittyy perusoikeusuudistuksen esitöiden mukaan yleensä perusoikeuksia konkretisoivan tavallisen lainsäädännön välityksellä (HE 309/1993 vp, s. 29/1). Tällaisessa asetelmassa on valiokunnan mielestä tärkeää, että lainsäädännössä tulevat tasapainoisella tavalla huomioon otetuiksi kaikki sääntelyn kannalta merkitykselliset perusoikeudet. Sääntely ei saa esimerkiksi johtaa sen enempää tekijänoikeuden haltijoiden kuin teosten käyttäjienkään oikeuksien kohtuuttomaan rajoittamiseen. Perusoikeuksien välinen tasapaino tulee ottaa huomioon myös tekijänoikeuslainsäädäntöä tulkittaessa ja sovellettaessa. (PeVL 7/2005 vp).

Euroopan unionin immateriaalioikeudella halutaan yhtäältä turvata tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuminen, toisaalta vahvistaa EU:n kilpailukykyä. Vaikka direktiivi, jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa direktiivin voimaansaattamisessa, voimaan saattamisessa tulee ottaa huomioon myös muu EU-tason immateriaalioikeutta koskeva normisto, joka ilmenee perussopimusten lisäksi asetuksista ja direktiiveistä sekä Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisuista. Euroopan unionin tuomioistuin on tuonut oikeuskäytännössään esiin, että jäsenvaltioiden on pannessaan direktiivejä täytäntöön huolehdittava, että ne nojautuvat sellaiseen direktiivien tulkintaan, jolla voidaan varmistaa yhteisön oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen asianmukainen tasapaino. (Tuomio 29.1.2008, *Productores de Música de España (Promusicae) v. Telefónica de España SAU*, C-275/06, ECLI:EU:C:2008:54, kohta 68).

Nyt annetussa ehdotuksessa ylitetään räikeästi jäsenvaltioille annettu liikkumavara useissa kohdissa.

Esimerkiksi ehdotettu säännös (14 §) ei rajoitu opetuksen havainnollistamiseen, tukemiseen, rikastuttamiseen tai täydentämiseen. Ehdotetussa säännöksessä rajoitetaan kohtuuttomasti tekijänoikeuden haltijoiden oikeuksia ja säännös on rakennettu puhtaasti käyttäjien näkökulmasta.

Tämä ratkaisu merkitsee merkittävää paradigman muutosta kotimaisessa lainsäädännössä ja samalla irrottautumista pohjoismaisesta traditiosta, jossa sopimuslisenksi on ollut pitkään keino, jolla teoksia on voitu käyttää opetuksessa. Sopimuslisenksi on myös hyvä esimerkki siitä, miten tekijänoikeuden haltijoiden ja teosten käyttäjien oikeudet voidaan ottaa huomioon tavalla, joka ei rajoita tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden oikeuksia kohtuuttomalla tavalla. Sopimuslisenksijärjestelyjä ovat direktiivien sallimia kollektiivisia lupajärjestelyjä ja yksi keino tasapainottaa tekijänoikeutta suhteessa merkittäviin yhteiskunnallisiin etuihin.

Asianmukaista perustuslainmukaisuuden arviointia ei ole tehty myöskään 38 §:n kohdalla. Ehdotettu säännös esitetään virheellisesti tekijän oikeutena, vaikka tosiasiasa ehdotettu säännös ei luo tekijälle uutta oikeutta, vaan käytännössä vähentää tekijälle jo nyt kuuluvien oikeuksien arvoa. Luovutuskelvoton oikeus rinnakkaistallentamiseen vaikeuttaa tekijälle kuuluvaa oikeutta käyttää

teostaan ja hyödyntää tekijäoikeuden antamaa suojaa. Ehdotettu säännös käytännössä estää suomalaisen tutkijan pääsyn kansainvälisiin tiedejulkaisuihin. Säännös rajoittaa suomalaisen tutkijan sananvapautta merkittäväällä tavalla. Samalla ehdotettu säännös asettaa esteitä tieteen vapaudelle. Näitä näkökulmia tai ehdotetun säännöksen perustuslainmukaisuutta ei ole ehdotuksessa arvioitu.

Muun muassa edellä mainitut säännösehdotukset ovat esimerkki siitä, että lakiehdotusta ei ole toteutettu lähtien liikkeelle pääsäännöstä, eli tekijän yksinoikeudesta. Tämän yksinoikeuden yksi keskeisimmistä tarkoituksista on luovaan työhön kannustaminen. Lakiehdotuksessa käyttäjien oikeuksia halutaan laajentaa, ja se tehdään käytännössä tekijänoikeuden haltijoiden oikeuksia kohtuuttomasti rajoittamalla. Tästä konkreettinen esimerkki lakiehdotuksessa ovat laajojen rajoitusten esittäminen tilanteessa, joka voitaisiin ratkaista sopimuslisenssillä ja kapeammalla, tarkkarajaisella rajoituksella.

Valittu ratkaisumalli on ristiriidassa myös sen kanssa, että Euroopan unionin immateriaalioikeudella halutaan osaltaan vahvistaa EU:n kilpailukykyä. Nyt valituilla ratkaisuilla viedään edellytyksiä luovan alan ammattilaisilta: tekijöiltä ja muilta oikeudenhaltijoilta, ja heikennetään kotimaisten sisällön tuottajien asemaa.

14. Muut yksityiskohdat, joista haluatte lausua

Onko esityksessä muita yksityiskohtia, joita haluatte kommentoida, kuten siirtymäsäännökset, lakien voimaantulo, lain seuranta ja toimeenpano tai jotain muuta vastaavaa?

-

Yhteenveto keskeisistä huomioista

Tässä voitte halutessanne esittää lyhyen yhteenveton lausuntonne keskeisistä huomioista ja kannanotoista.

-

Laiho Sakari
Suomen Kustannusyhydistys - Suomen Kustannusyhydistys